

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Archiepiscopis Et Episcopis & dilectis filiis Abbatibus & aliis Ecclesiarum
Praelatis in Theutonia constitutis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

rum, utriusque profectu, scilicet tam regni quam sacerdotij, multipliciter impedito. Cum ergo per Dei gratiam vera pax & firma concordia inter Ecclesiam & imperium nunc existat, ad tollendam in posterum omnem dissensionis & suspicionis materiam quædam ad præsens à te, fili carissime, duximus postulanda, quæ utique debes sine difficultate concedere, utpote rationi consona & saluti; pro certo sperantes quod longè majora in futuro concedes, cum nihil unquam à te obtinere velimus nisi quod te deceat impertiri, tuum per omnia zelantes honorem & commodum procurantes. Ad ea igitur obtinenda & exequenda, quantum cum Deo possumus, tam illa quæ nuper per tuos nuntios postulasti quam & alia quæ per te ipsum duxeris postulanda venerabilem fratrem nostrum Hugolinum Ostiensem Episcopum & dilectum filium Leonem tituli sanctæ crucis Presbyterum Cardinalem apostolicæ sedis Legatos, viros utique providos & honestos, quos inter ceteros fratres nostros speciali diligimus caritate, ad tuam præsentiam destinamus, serenitatem regiam rogantes attentius & momentes quatenus eos sicut personam nostram devotè suscipias & benignè pertractes, ipsorum salubribus monitis & consiliis acquiescens, plenam de ipsis tamquam de nobis fiduciam obtinendo quoniam ad tuum commodum & honorem efficaciter aspirabunt. Ad hæc, regalem deposcimus excellentiam quatenus clericos & Ecclesias diligas & honores, manuteneas & defendas, ut devotus ac pius Princeps in omnibus comproberis. Datum Laterani xvii. Kal. Februarij, pontificatus nostri anno undecimo.

*ARCHIEPISCOPIS ET EPISCOPIS
& dilectis filiis Abbatibus & aliis Ecclesiarum
Pralatis in Theutonia constitutis.*

Epist. 180.

Cum acceptam angelus dudum phialam iracundiæ Dei plenam in populos Theutonicos effudisset, effusa est contentio super Principes eorum; qui diuturnitate schismatis hostilitate contriti, quasi de torculari suæ contributionis expressum calicem iræ Dei profundum & latum non solum ipsi bibere, verum etiam aliis propinarunt. Dominus autem, qui cogitat consilium, non afflictionis, sed pacis, reprobans consilia Principum, & cogitationes dissipans populorum, ab eis tandem discordiæ causam abstulit, ipsosque ad viam concordie revocavit. Quapropter nos, qui ex officij nostri debito ad hujusmodi scandalum removendum indefessa sollicitudine laboravimus, non possumus non gaudere quod fidelis Dominus sperantes in se tentari ultra quam possent sustinere non pertulit, & in ira misericordiæ memor factus, flagellum dignæ suæ indignationis avertit, faciens ita multos ipsius disciplina proficere quod exercitatus per eam pacatum videtur fructum justitiæ reddidisse. Jam per Dei gratiam non pœnitet nos constanter cursum cœpti currisse certaminis, jam feliciter Dominus labores nostri consummavit agonis, jam illa Gamalielis sententia nostrum probat à Domino processisse consilium, jam humana vis impedire non potuit cœlestis voluntatis effectum. Nam

altissimus id disposuit; & quis potuit interrompere? Omnipotens hoc decrevit; & quis valuit immutare? Amulabaris hæcenus te ad invicem, Theutonia omnis, & in partes divisa, mutuis te animositatum tuarum simulatibus conterebas. Immisso namque desuper in te spiritu circumferre vertiginis, & erroris fræno, quod juxta Prophetam erat in maxillis populorum, abducta per graves circuitus ducebaris. Filij quippe tui fœdera fraterna dissolverant, & invidiæ fauciati livoribus sese passim alter alterutrum trucidabant. Vocaverat enim Dominus exercituum in te tempus in quo juxta vaticinium sancti viri vir non parceret fratri suo, & quasi carnem brachij sui unoquoque vorante, Manassen Effraim & Effraim offenderet Manassen. Hinc igitur non tu sola, quin immo penè totus offendeatur populus Christianus, lugentibus equidem vis Sion, ideo quod non essent qui solennitates dominicas visitarent. Ora Deum canentium ex magna parte conclusa torpebant, cultuque divino per ulum bellicum minorato, hostilibus impendebatur excubiis quod spiritualibus vigiliis debebatur. Denique terra sancta debita sibi & lugebat & luger suffragia defuisse; quæ pro peccatis nostris in extremam necessitatem perducta, operas & impensas quibus ipsa juvari poterat in domestica cladis excidium frustra pertransisse deplorat. Ut de malis ceteris taceamus, quæ præter multiplicem desolationem regni dudum in se ipso divisi universam quoque Dei Ecclesiam offendebant. Nos autem pericula tot & tanta videntes, nimiaque scandalizantium caritate perusti, duro compassionis eorum frictorio frigebamur; ac scientes opera justitiæ pacem esse, justitiæ non defuimus, donec Dominus de cœlo prospexit & multo à nobis studio procuratæ initia pacis dedit, potens adhuc in tantum eam sua gratia dilatare ut juxta prophetantis eloquium populus suus in pulchritudine pacis sedeat & plebs ejus in justitiæ tabernaculis ac requie opulenta quiescat. Quia igitur plagam quæ de novo circumligata est negligi non oportet, eò quod custodia potest ad perfectam sanitatem proficere, neglecta verò in deteriolem corruptelam redire, venerabilem fratrem nostrum Hugolinum Ostiensem Episcopum & dilectum filium Leonem tituli sanctæ crucis Presbyterum Cardinalem apostolicæ sedis Legatos, viros utique providos & honestos, quos inter ceteros fratres nostros speciali caritate diligimus, ad partes ipsas duximus destinandos, qui more prudentium medicorum, prout quævis morbi cura poposcerit, vinum sciant & oleum superfundere, ac pace jam ex parte in imperio reformata, satagant unumquemque perfectius informare; commissa sibi pariter potestate dissipandi & evellendi, ædificandi nihilominus & plantandi quæ utrorumlibet horum opera noverint indigere. Quocirca universitatem vestram rogamus attentius & momentes, per apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes quatenus eos, immo nos in ipsis, cum debito suscipientes honore, providis monitis & mandatis ipsorum efficaciter intendatis. Alioquin sententiam quam tulerint in rebelles ratam habebimus, & usque ad satisfactionem

condignam auctore Domino faciemus inviolabiliter observari. Datum Laterani xvi. Kal. Februarij, anno undecimo.

ARCHIEPISCOPI ET EPISCOPI
in Theutonia constituti.

Epist. 181.
Vide supra
epist. 178.

Cum olim ex officij nostri debito de pace in imperio reformanda sollicitudo nos indefessa pulsaret, de cuius scissura ipsi non tantum imperio, verum etiam orbi penè toti grave periculum imminerebat, consilium nobis incidit ut per Legatos nostros de matrimonio contrahendo inter carissimum in Christo filium nostrum illustrem Regem Ottonem in Romanorum Imperatorem electum & inclitæ recordationis Philippi Ducis Sueviæ primogenitam tractaretur. Postmodum autem eodem Duce à filio Beial nequiter interfecto, cum adhuc de scissuræ periculo non minus quam antea timeretur, præfato Regi nostras literas destinavimus ut ad consummationem huiusmodi matrimonij securè procederet si sibi cognosceret expedire. Interim autem, cum jam Domino imperante ventis & mari tranquillitas redire cœpisset, & redeuntibus ad eorundem Regi fideliter adherentibus, de pace spes firmior haberetur, idem Rex per suas à nobis literas postulavit ut eum inter ipsum & memoratam puellam lineam consanguinitatis existeret, super eorum dispensatione conjugio dignaremur. Cui nos meminimus respondisse quod licet necessitas dispensandi jam ex magna parte cessasset, super hoc tamen vicem nostram nostris eramus commissuri Legatis quos pro causis Ecclesiæ ac imperij disponebamus ad ejus præsentiam in proximo destinare. Quia igitur dictus Rex super dispensatione matrimonij prælibati, quod dicitur jam jurasse, nobis iterum cum multa instantia supplicavit, forsitan prudenter intelligens per præmissum consilium, in quo nulla de consanguinitatis linea mentio habebatur, non esse super consanguinitatis linea dispensatum sed hoc sibi consultum ut ad matrimonij consummationem procederet legitime quidem, dispensatione videlicet præobtentâ, ut sic & quantum ad conscientiam & quantum etiam ad Ecclesiam matrimonium ipsum legitimum haberetur, venerabili fratri nostro Hugolino Ostiensis Episcopo & dilecto filio Leoni tituli sanctæ crucis Presbytero Cardinali apostolicæ sedis Legatis dedimus in præceptis ut inquisita & cognita veritate, siurgens necessitas & evidens utilitas pro pace in imperio reformanda huiusmodi matrimonium contrahi postularint, ipsi auctoritate nostra suffulti super illo contrahendo dispensent. Nos autem quod ab eis super hoc providè factum fuerit ratum habebimus, & decernimus illud inviolabiliter observandum. Datum Laterani xvi. Kal. Februarij, pontificatus nostri anno undecimo.

HUGOLINO OSTIENSI EPISCOPO
& *Leoni tituli sanctæ crucis Presbytero*
Cardinali apostolicæ sedis Legatis.

Epist. 182.

Cum olim ex officij nostri debito &c. in eundem modum ut in alia usque legitimum haberetur, discretioni vestræ per apostolica

scripta præcipiendo mandamus quatenus inquisita & cognita veritate, siurgens necessitas & evidens utilitas pro pace in imperio reformanda huiusmodi matrimonium contrahi postularint, vos auctoritate nostra suffulti super illo contrahendo dispensare curetis. Nos autem quod à vobis super hoc providè factum fuerit ratum habebimus, & decernimus illud inviolabiliter observandum. Datum ut supra.

E I S D E M.

Plenam gerentes de vestra discretione fiduciam, negotium Papembergenis Episcopi sub hac forma duximus committendum ut si super nece claræ memoriæ Philippi Ducis Sueviæ, accusatore contra eum legitimo comparente, culpabilis coram vobis fuerit comprobatus, vos eum sublato cujuslibet contradictionis & appellationis obstaculo ab omni officio & beneficio ecclesiastico deponatis. Alioquin indicatis ei purgationem canonicam, in qua si fortè defecerit, eadem ipsum censura damnetis. Quod si legitime se purgaverit, denuntiatis eum super objecto crimine penitus innocentem. Ante omnia providentes, ut si quid contra eum vel ejus Ecclesiam est perperam attentatum, in statum debitum revocetur. Datum ut supra in altera.

MAGDEBURGENSI ARCHIEPISCOPO.

Firmam gerimus de tua sinceritate fiduciam ut nostrum desideres beneplacitum adimplere, cum & nos ad tuum profectum efficaciter intendamus. Quocirca fraternitatem tuam rogandam duximus & monendam, per apostolica tibi scripta mandantes quatenus ad ea feliciter promovenda quæ venerabilis frater noster Hugolinus Ostiensis Episcopus & dilectus filius Leo tituli sanctæ crucis Presbyter Cardinalis apostolicæ sedis Legati tibi ex parte nostra suggesterint diligens studium & operam efficacem impendas; ita quod in iis tuam devotionem experti, grata tibi debeamus vicissitudine respondere. Datum Laterani xvi. Kal. Februarij, pontificatus nostri anno undecimo.

POTESTATIBVS, CONSVLIBVS,
& *populis civitatum Lombardiæ.*

Quemadmodum vultis ut carissimus in Christo filius noster illustris Rex Otto in Romanorum Imperatorem electus jura vestra vobis integra & illæsa conservet, ita vos sibi debetis imperij jura illæsa & integra conservare; ad quæ utrinque servanda nos, qui summi mediatoris, licet indigni, locum obtinemus in terris, tam ipsum quam vos debemus inducere studio diligenti. Cum igitur idem Rex venerabilem fratrem nostrum Vvalterum Patriarcham Aquileiensem Legatum statuerit in Italia pro negotiis imperij procurandis, universitatem vestram rogandam duximus & monendam, per apostolica vobis scripta mandantes quatenus ei super iis quæ ad jus imperij pertinere noscuntur efficaciter intendatis; ut sicut pro ipso apud vos interponimus partes nostras, ita, si necessitas postulaverit, pro vobis apud ipsum partes nostras interponere debeamus. Datum Laterani v. Kal. Martij, pontificatus nostri anno xxi.

Epist. 183.
Vide supra
epist. 139. &
lib. 11. epist.
110.

Epist. 184.

Epist. 185.